

Etológia dravých vtákov – cvičenie

Cieľ cvičenia

Cieľom je **pozorovanie dennej aktivity dravých vtákov vo voliérových podmienkach** a pochopenie ich správania v zajatí.

👉 Tento typ pozorovania je dôležitý v chovoch, pretože:

- pomáha hodnotiť **welfare (pohodu) zvierat**,
- odhaľuje **stresové alebo patologické správanie**,
- slúži na optimalizáciu **prostredia (voliéry, odsadávky)** a manažmentu chovu,
- je základom pre prácu s vtákmi (tréning, reprodukcia, rehabilitácia).

Zadanie

- Každý študent má pridelenú **videonahrávku (podľa zoznamu priezvisk)**.
- Úlohou je spracovať **1 hodinu dennej aktivity** daného jedinca.

Forma spracovania

- Výstup budete vypracovávať v **Exceli** – použite súbor v Moodli s názvom: **„Záznamový hárok dravého vtáka vo voliére“**
- Dodržujte štruktúru hároku (dátum a čas, typ správania, trvanie/udalosti, poznámky v prípade iného správania).

👉 Pre záujemcov:

Ak sa chcete naučiť pracovať s etologickým softvérom, môžete použiť program **BORIS (Behavioral Observation Research Interactive Software)**.

Link na stiahnutie: <https://www.boris.unito.it/>

Etogram (čo sledovať)

Pozrieť si etogram v moodli – teda zoznam správania, ktoré budete zaznamenávať.

Základné kategórie:

- **prelet**
- Státie
- Čistenie peria
- **státie na nohe** – rozlišovať:

- ľavá noha
- pravá noha
- (podľa potreby doplniť ďalšie správania)

V adresári s videonahrávkami je súbor dravec_voliera.boris. Je to projekt pre software BORIS s pripravenou kódovacou schémou na záznam správania.

Metodika pozorovania

- Pozorovanie robte **kontinuálne** (t. j. sledujete správanie počas celej hodiny bez vynechávania). V prípade že dravec sokoliar vyberie z voliery ukončíte správanie preletom na odsadávku rukavica. Pokračovať budete pokračovať preletom rukavica na inú odsadávku alebo odložením na niektorú odsadávku. Počas času keď je dravec mimo voliery nezaznamenávate správanie nezaznamenávajte.
- Správanie zaznamenávajte dvoma spôsobmi:
  - **trvanie (duration)** – napr. sedenie, prelet, ... tak že zaznamenáte štát a stop daného správania
  - **bodové udalosti (point events)** – napr. prelet, zmena pozície, ... zaznamenáte lenn čas výskytu. Výskyt bude počas nejakej state event.

Trvanie jednotlivých správání (typ state event) merajte podľa časomieru na zázname z kamery. Niektoré videá sú spomalené, hodina nahrávky trvá aj 1,5 hodiny pri prehrávaní. Časomiera videoprehrávača neukazuje správny čas.

Priestorové správanie

- Využite **mapu odsadávok v danom priečinku (miest na sedenie)**.
- Sledujte, kde sa vták najčastejšie nachádza → pomáha to pochopiť preferencie a využívanie priestoru.

Praktická časť

- Na cvičení si **spoločne ukážeme jeden príklad**, aby ste pochopili správny postup.
- Následne budete pracovať samostatne.

Dôležité upozornenie

- Pracujte presne podľa zadania – cieľom je naučiť sa metodiku pozorovania a vyhodnocovania správania.
- Pretáčajte a priblížte si video aby ste správne určili typ správania (napr. Nohu s ktorou oddychuje)
- Záverečný protokol vypracujte vo worde a vyhodnoťte – celkové trvanie všetkých state events : státie na nohe (na ktorej) ,sedenia, prelety, čistenie, kúpanie, tvrdý spánok, celkové trvanie na každej odsadávke
Počet návštev na jednotlivých odsadávok

